

S. Sayısı : 76

Türkiye Cümhuriyeti ile Yugoslavya Kral'ığı arasında 28 birinci teşrin 1936 tarihinde imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesile merbutu mektubların tasdikına dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve İktisad encümenleri mazbataları (1/660)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3875

21 - XII - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

28 birinci teşrin 1936 da Yugoslavya ile imzalanan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesile ilişiği mektubların tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 11 - XII - 1936 da Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Esbabı mucibe lâiyhası

Sanayileşme politikamız neticesi olarak Yugoslavya Hükûmetile evvelce yapılmış olan 20 temmuz 1934 tarihli Ticaret anlaşmasının tadiline mecburiyet hâsıl olduğundan mezkûr anlaşmalar feshedilmiş ve halihazır ihtiyacatımıza daha uygun bir şekilde 28 ilk teşrin 1936 tarihinde Ankara da yeni bir Ticaret ve seyrisefain mukavelesi akid ve imza olunmuştur.

En ziyade müsaadeye mazhar millet esası üzerine tanzim edilen işbu mukavelename ile Türkiye menşeli emtianın ithalâtı serbest bulunduğu Yugoslavyaya bilâtahtid ithali derpiş olunmuş ve Yugoslavya menşeli emtia için ise, memleketimizin umumî ithalât rejiminden istifade etmekle beraber, ayrıca A ve B listelerile serbest ve mahdud kontenjanlar verilmiş ve iki memleket menfaatleri ezhercihet temin olunmuştur.

Bir sene müddet için aktedilmiş olup iki aylık bir ihbarı mütekaddem ile feshedilmediği takdirde kendiliğinden aynı müddetle uzayacağı kaydını ihtiva eden işbu Ticaret ve Seyrisefain mukavelenamesinin Yugoslavya ile olan ticarî münasebetlerimizin inkişafına hizmet etmesi memûl bulunmuş ve bu babda hazırlanan kanun projesi Yüksek Kamutayın tasvibine arz olunmuştur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Esas No. 1/660
Karar No. 12

13 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya Krallığı arasında 28 birinci teşrin 1936 tarihinde imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesile ilişkisi mektupların tasdikı hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 11 - XII - 1936 tarihli kararile Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası encümenimize havale olunmakla Hariciye vekâleti umumî kâtibi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edilmiş ve aynen kabul olunmuştur.

Yüksek Reisliğe sunulur .

Hariciye E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Trabzon	Kastamonu	Kastamonu
<i>Hasan Saka</i>	<i>Ş. İlden</i>	<i>Ş. İlden</i>
Diyarbakir	Antalya	Tokad
<i>Dr. Tali Öngören</i>	<i>Dr. C. Tunca</i>	<i>N. Poroy</i>
Diyarbakir	Erzurum	Bolu
<i>Z. M. Alsan</i>	<i>P. Demirhan</i>	<i>Hasan Cemil</i>
Kars		
<i>M. Akyüz</i>		

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Karar No. 23
Esas No. 1/660

27 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

28 birinci teşrin 1936 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya arasında imzalanan seyrisefain mukavelenamesile ilişkisi mektuplarını tasdikı hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 11 - XII - 1936 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası encümenimize verilmekle Türkofis müdürü hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu:

Yeni ticaret anlaşmasında Yugoslavyadan Türkiyeye yapılacak idhalâta aid listelerde memleketimizin sanayii vaziyeti göz önünde tutularak değişiklik yapıldığı gibi ihracatçılarımızın muhtemel para dövalüasyonundan müteessir olmaması için Yugoslavya millî bankası-

nın hesabımızı Türk parası üzerinden tutması da temin edilmiştir.

Lâyihanın maddeleri, hükümleri aynen muhafaza edilmek suretile yeniden yazılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

İk. E. Reisi Na.	M. M.	Kâtib
<i>İ. Sabucu</i>		Niğde
Afyon	Zonguldak	<i>Dr. R. Talay</i>
<i>B. Türker</i>	<i>Rayıb</i>	Bursa
Ankara	Maraş	<i>A. Tunali</i>
<i>A. Ulus</i>	<i>K. Kusun</i>	Zonguldak
Aydın	Zonguldak	<i>H. Karabacak</i>
<i>H. Alataş</i>	<i>Esat</i>	Seyhan
		<i>E. Nayman</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya Krallığı arasında 28 birinci teşrin 1936 tarihinde Ankarada imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesile merbutu mektupların tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya Krallığı arasında 28 birinci teşrin 1936 tarihinde imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesile merbutu mektuplar 5 ikinci teşrin 1936 dan itibaren meri olmak üzere tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11 - XII - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Rana Tarhan	Muhlis Erkmen

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye - Yugoslavya Ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya Krallığı arasında 28 birinci teşrin 1936 tarihinde Ankarada imza edilen ve 5 ikinci teşrin 1936 tarihinde meriyete konulan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesile merbutu mektuplar tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

TÜRKİYE VE YUGOSLAVYA TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUKAVELENAMESİ

Türkiye Cümhuriyeti Reisi

ve

Yugoslavya Kıralı Hazretleri

İki memleket arasındaki iktisadî münasebetleri takviye ve inkişaf ettirmek müşterek arzusu ile mütehassis olarak bir ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi akdine karar vermişler ve bu maksadla murahhasları olmak üzere;

Türkiye Cümhuriyeti Reisi:

Hariciye vekâleti Kâtibi umumisi, Büyük Elçi Numan Menemencioglunu,

Yugoslavya Kıralı Hazretleri;

Yugoslavya Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Bay Branko Lazarevitch Cenablarını tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhler usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atideki hususatı kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Menşei Âkid memleketlerden biri olub diğèrinin arazisine ithal edilen tabii veya mamul müstahsallar diğèr her hangi memleketin mümasil müstahsallarına tatbik edilen veya edilecek olan rüsum, emsal, harçlar ve munzam harçlar veya tekâliften başkasına veya daha yükseğine tâbi tutulmıyacaktır.

Türkiyeye ihraçta Yugoslavyada, ve Yugoslavyaya ihraçta Türkiyede, en ziyade müsaadeye mazhar millet kaydından istifade eden diğèr bir memlekete ihraçta alınan veya alınacak olan ihraç rüsumu veya her hangi harçtan başkası veya daha yükseği alınmıyacaktır.

Madde — 2

En ziyade müsaadeye mazhar millet hakkındaki teminat kefalete ve rüsum cibayetine, ithalâta ve ihracata, emtianın antrepolarına ve gümrüklere vazına, gümrük muamelât ve mürettebatına, ithalât, ihracat veya transit edilen emtianın gümrüğe sevkine müteallik muamelâta, eşyanın muayene ve it-haline, tasnif, tarifelerin tefsiri tarzına, ithalât ve kabulü muvakkat ve tekrar ihraca da şamildir.

Madde — 3

Üçüncü bir Devletle münakid olub yukarıdaki maddelerde tesbit edilen en ziyade müsaadeye mazhar millet kaydı:

1 - Yüksek Âkid Taraflardan biri canibinden hemhudud memleketlere, hududun her iki tarafından 15 er kilometreyi tecavüz etmeyen bir mmtaka dahilinde, hudud ticaretini kolaylaştırmak için bahşedilmiş veya bahşedilecek olan imtiyazata;

2 — Âkid Taraflardan biri canibinden evvelce aktedilmiş veya bilâhare aktedilecek bir gümrük ittihadından mümbais müsaadatı mahsusaya;

3 — Türkiyenin, 1923 de Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan araziye bahşettiği veya ileride edebileceği menafi ve müsaadatı mahsusaya; tatbik edilmeyecektir.

Madde — 4

Yüksek Âkid Taraflardan birinin tabii veya mamul müstahsalâtının bir veya bir kaç memleketi salise arazisinden transit suretile geçtikten sonra diğèr Taraf arazisine ithallerinde menşei memlekettten doğrudan doğruya ithalleri halinde alınan gümrük rüsumundan, harçlardan ve gümrük mürettebatından başkasına veya daha yükseğine tâbi olmayacaklardır. Bu hüküm doğru transit edilen eşya hakkında olduğu gibi aktarma, tekrar ambalâj yapılmasından veya antrepoya

vazımdan sonra transit edilen eşyaya da tatbik olunur.

Madde — 5

Yüksek Âkid Taraflar seyrisefain, turizm veya kommi voyajörler hakkında en ziyade müsaa-deye mazhar millet muamelesini mütekabilen bahşetmeği taahhüd ederler.

Madde — 6

Yugoslavya ilişik (A) listesinde gösterilen Yugoslavya menşeli müstahsalâtı Türkiyeye serbestçe ve hiç bir kayid ve tahdidsiz ithal edecektir.

İlişik (B) listesinde gösterilen Yugoslavya menşeli müstahsalâtın ithali her maddeye tahsis edilen miktara munhasır olacaktır.

Yugoslavya, ayrıca Türkiyede meri olan umumî kontenjan kararnamesinden de istifade edecektir.

Madde — 7

Türkiye, Türkiye menşeli müstahsalâtı Yugoslavyaya serbestçe ve hiç bir kayid ve tahdidsiz it-hal edecektir.

Madde — 8

İşbu mukavelenamenin meriyeti esnasında Âkid Taraflardan biri diğer Âkid Tarafın ithalâtını esaslı surette zarardide edecek yeni memnuiyet veya tedbirle mütekabil emtia mübadelâtı muvazene-sini haleldar edecek olursa, zarar gören Tarafın derhal müzakerata başlanmasını talebe hakkı ola-caktır. Eğer müzakerata başlanmak talebinin dermeyan edildiği tarihten itibaren bu müzakere bir aylık bir müddet içinde müsterek bir itilâfla yeni bir sureti tasviyeye müncer olmazsa işbu mukave-lename menafii haleldar olduğu kanaatinde bulunan Âkid Taraf canibinden bir aylık bir mütekad-dem ihbarla her zaman feshedilebilecektir.

Madde — 9

Her türlü alacakların, işbu ticaret mukavelenamesinin meriyeti müddetince icra olunan ticari mübadelelere aid olanların her iki Taraftan ödenmesi ve her nevi para münakalesi bu gün imzala-nan ve ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin cüzü mütemmimini teşkil eden klering anlaş-ması ahkâmı mucibince yapılacaktır.

Madde — 10

İşbu mukavelename, 5 ikinci teşrin 1936 da meriyete girecek ve bir senelik bir devre için muteber olacaktır. İki aylık bir ihbarla feshedilmezse aynı müddetlik bir devre için kendiliğinden uzayacaktır.

Ankarada, 28 birinci teşrin 1936 da tanzim edilmiştir.

Branko Lazarevitch

Numan Menemencioğlu

A - Listesi

Türk tarifesi
No.

136
341 D
494 B 1, 2
503
511 A, B, C
535 A
566
568
859 B, C

B - Listesi

Türk tarifesi No.	Verilen kontenjan- lar (Kilo)		Türk tarifesi No.	Verilen kontenjan- lar (Kilo)	
87	500		362	1 000	
106 A	3 000		378 A, B	1 000	
107 A	3 000		378 C	1 000	
109	2 000		378 D	5 000	
118	500		379/1 C 2	5 000	
125 A 2	500		379/1 D 2	5 000	
137	500		379/2 A 2, 3	2 000	
den 234 B	2 000	Yalnız toz ve ma- yi halinde çama- sır müstahzaratı. Kendiliğinden u- zayarak teedid e- dilmemek ve bir defaya munhasır olmak üzere	379/2 B 1, 2, 3	2 000	
			379/2 C 1, 2, 3	5 000	
			379/2 D 1, 2, 3	3 000	
			385	500	
			394	500	
			400	500	
			401	500	
			418	5 000	
234 E	5 000		427 B	500	
276 D	15 000		den 469	30 000	Yalnız beyaz çı- mento ve manye- ziumlu çimento
den 297 A	1 500	Yalnız büro eşyası	den 469	2 000 000	Yalnız denizaltı inşaatında kulla- nılacak çimento
306 A	2 000				
324 C	5 000				
328 A	10 000				
341 C	5 000				
342 A	5 000		535 B 1	30 000	
346 C	500		535 B 2	15 000	

Ankara, 28 birinci teşrin 1936

Bay Elçi,

Bu gün imzalanan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesine bağlı menşe şahadetnamesi nümunesinde gösterildiği üzere klering hesablarında emtia bedelinin fob kıymet üzerinden hesap edileceğini, son günlerdeki müzakerata atfen, Zatı Devletinize arz ile müftehirim.

İhtiramatı faikamı lütfen kabul buyurunuz Bay Elçi.

Bay Branko Lazarevitch Cenabları
Yugoslavya Kıralı Hazretlerinin Orta Elçisi

Hariciye vekâleti kâtibi umumisi
Büyük Elçi
Numan Menemencioğlu

Ankara, 28 birinci teşrin 1936

Bay Büyük Elçi,

Bu günkü tarihli berveghizir mektubunuzu aldığımı Zatı Devletinize bildirmekle müftehirim :

Bu gün imzalanan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesine bağlı menşe şahadetnamesi nümunesinde gösterildiği üzere klering hesablarında emtia bedelinin Fob kıymet üzerinden hesap edileceğinin, son günlerdeki müzakerata atfen, Zatı Devletinize arz ile müftehirim.

İhtiramatı faikamı lütfen kabul buyurunuz Bay Elçi.

İşbu işarımızdan dolayı Zatı Devletinize teşekkür ve muhteviyat ile mutabık olduğumu, Hükümetim namına, beyan ederim.

İhtiramatı faikamı lütfen kabul buyurunuz Bay Büyük Elçi.

Bay Numan Menemencioğlu
Hariciye vekâleti Umumî kâtibi
Büyük Elçi

Yugoslavya Elçisi
B. Lazarevitch